

Obsah

Závěrečný akord a nový začátek

Úvod 7

Kubus a arabeska 7 • Japonsko a Západ 9
Ornament/organismus 12 • Oduševnělá příroda
— synestézie 13 • Věčné ženství... 17
Koláž kolem roku 1900 18

Anglie

Ruskin, Morris a preraphaelité 25

Aesthetic Movement, Aesthetic Discontent 25 • Život
v kráse: dandy 26 • Preraphaelité 29 • William Morris
a hnutí Arts and Crafts 30 • Gildy 32 • Morris & Co.
— Merton Abbey — Kelmscott Press 33 • The Dial
— The Studio 34 • Charles Robert Ashbee — Guild
and School of Handicraft 35 • Charles Francis Annesley
Voysey — obytný dům jako umělecké dílo 36 • Arthur
Lasenby Liberty — umění a obchod 39 • Walter Crane
— linie a tvar 42 • James Abbot Mac Neill Whistler
— »světelná mlha« 46 • Oscar Wilde a Aubrey
Vincent Beardsley — ctnost neřesti 47 • Aubrey
Vincent Beardsley: mluvicí linie — výmluvná černá 49

Glasgow

Doba rozkvětu bytové architektury 53

Skotská souměrnost 53 • Charles Rennie Mackintosh
— vytříbená architektura 53 • Poezie prostoru — sestry
Macdonaldovy 54 • The Four — glasgowský styl 57
Tea Rooms — stylizované zjemnění užitečného 60
Hous' Hill — skotský *gesamtkunstwerk* 66

Paříž

Světové výstavy a buržoazie 71

L'art pour l'art — Fin de siècle / Umění pro umění
— Konec století 71 • Světové výstavy — »absolutní«
buržoazie 73 • Hector Guimard: Le Style Métro 75
L'architect d'art 76 • La divine arabesque — Debussy
a Bergson 82 • »Její oči i diamanty zářily jedním žářem«
(Gustave Flaubert) 85 • René Lalique: Poetické šperky
— hebká a poddajná poezie 87 • Le Style Parisien:
Alfons Maria Mucha — Jules Chéret — Eugène Grasset
90 • Maison Bing, L'art Nouveau 92 • Zženštilá estetika
secese: Georges de Feure — Eugène Gaillard 93
Zkamenělý symbolismus — Jules Aimé Lavitrotte 95
Mistři ohně: keramici a umělečtí skláři 97 • Živá arabeska
— Loie Fullerová 100 • Henri de Toulouse-Lautrec 101
La Revue Blanche — grafická linie 102

Nancy

Mluva rostlinných a zvířecích motivů 107

Vlastenectví jako hybná síla 107 • Panteismus
a květinový mysticismus 107 • Emile Gallé 110
A la japonica 113 • Verres parlantes — »mluvící skla«
114 • Sklářské techniky 114 • Záznaky ve dřevě — flóra
a fauna 116 • Louis Majorelle — Les Nénuphars 119
Umění pro všechny? 121 • Sklářská manufaktura bratrů
Daumových 121 • L'Ecole de Nancy 126

Belgie

Nová architektura 131

Symbolismus — belgická tradice 131 • Mallarmé
— Maeterlinck — Khnopff 131 • Manifesty nového
stylu 135 • Železo a sklo — Victor Horta 136

Belgická linie 137 • Vrcholná doba architektury
— Brusel kolem r. 1900 143 • Gustave Serrurier-Bovy
— vynálezce členitého nábytku 148 • Kov a zlato
— sfinga a slonovina 148 • Philippe Wolfers — černé
šperky 150 • Henry van de Velde — doyen secese 152
Syntéza umění 156 • »Figurativní linie« 159

Nizozemí

Abstraktní linka a De Stijl 163

Symbolistické arabesky 163 • Haagsche Plateelbakkerij
Rozenburg 164 • »Bezkrávková« čára — abstrakce 169
• Hendrik Petrus Berlage — Nová architektura 171
De Stijl — konkrétní umění 175

Itálie a Rusko

Vykročení směrem k budoucnosti 179

Výstava jako *gesamtkunstwerk* — Turín 1902 179
Kouzlo Orientu — D'Aronco a Bugattiové 180 • Kult
Erota a krásy — Gabriele D'Annunzio 185 • Architektura
a redundantnost 187 • Stile Liberty — futurismus 187
Rusko — secese a abstrakce 189

Barcelona

Architektura jako přírodní úkaz 195

»Maurský styl« 195 • Antoni Gaudí i Cornet
— Katalánci a světoobčan 195 • Katalánsko a Evropa
197 • Modernismus: Lluís Domènech i Montaner
a Manuel Raspall i Mayol 198 • Estetický pluralismus
200 • »Stavitel Boží« — korelace mezi strukturou,
formou a prostorem 201 • Symfonická statika 203
Mytologie, symbolika a funkcionálna organického díla
203 • »Dante architektury« 205 • Malířské a plastické
architektonické kompozice 206 • La Sagrada Família
(Chrám Svaté rodiny) 209

Mnichov

Hlavní město uměleckého řemesla 213

Jihoněmecké »umělecké aroma« — Jugendstil a životní
styl 213 • Mnichov zazářil! 214 • August Endell
— »ornamentální zbilosť« 217 • Dvorní ateliér Elvira
217 • »Spirálová blaženost« — Hermann Obrist 220
Secese a »hadí malíř« 221 • Mnichovský Montparnasse
— dekadence a symbolismus 223 • Karikatura a grafika
— Simplicissimus a Jugend 224 • Die Vereinigten
Werkstätten für Kunst im Handwerk a mnichovští
návrháři 228 • Richard Riemerschmid — malíř
a anatom uměleckého řemesla 234

Darmstadt

Revoluce a umění 235

Umění pro všechny — »elitní umění« 235 • Záchrana
shora — mecenášství kolem roku 1900 236
Hesenský velkovévoda Ernst Ludwig — státník a sponzor
236 • Darmstadtská umělecká kolonie 238 • Domov
jako kultovní stavba — Peter Behrens a Joseph Maria
Olbrich 242 • Umělci kolonie 248 • Výstavy
a »Überdokumenty« 250 • »Umělci jsou více než
ostatní lidé individualisty« 251

Berlín

Německé manufaktury a dílny 255

Berlín — secese proti vilémovství 255 • »Aféra« Munch

— Walter Leistikow — secese 255 • Pan — Julius Meier-
-Graefe 259 • Publikovaný *gesamtkunstwerk* 261
Květinové sny ze skla — Karl Koepping 262
Všehochuť vyjadřovacích forem 262 • Secese v Sasku
269 • Worpsswede — linie a plocha 269 • Peter
Behrens — od uměleckého návrháře k průmyslovému
designérovi 270 • Henry van de Velde — abstraktní linie
— Karl Ernst Osthaus 275 • Výmar a hrabě Harry
Kessler — od Goetha k Bauhausu 278

Skandinávie

Národní povědomí ve Světě severu 283

Norsko a Finsko 283 • Světelnost a životnost severu
283 • Secese — život tradovaného dědictví 283
Edvard Munch — podobenství lidského vzrušení 287
Krajina jako nositelka nálady 288 • Duplicita přírody
a stylu — gobelíny 289 • Globálnost a domácí tradice
290 • Akseli Gallen-Kallela — finská duše 293 • Finský
»zlatý věk« — umělci-návrháři 294 • Finská architektura
297 • Gesellius, Lindgren & Saarinen 299 • Cesta
architektury do 20. století 301 • Dánsko a Švédsko
304 • Od »vyvoleného« uměleckého řemesla k designu
304 • Den Kongelige Porcelainsfabrik — Královská
dánská továrna na porcelán 305 • Mistrovství ve stříbře
— Georg Jensen 307 • Přeludy a »symbolika severu«
308 • Ze severu na jih 309

New York a Chicago

Form follows function 313

Funkční organismus 313 • The American Dream
— Louis Comfort Tiffany 314 • Vitráže — zářivá hra
barev 316 • »Favřile« — vynalézavost a bohatství
nápadů ve skle 316 • Tiffanyho svítidla — skleněné
obrazy zaplavené světlem 320 • Grafika 323 • Louis
Henry Sullivan 324 • Chicago School of Architecture
325 • Frank Lloyd Wright 326 • Zen a prerie 327

Vídeň

Finále epochy 335

»Kakánie« — valčíková blaženost 335 • »Stav« kavárna
— secese 336 • Gustav Klimt a »prázdná plocha« 339
Beethovenovská výstava — skandál 341 • Styl
Vídeňské secese 342 • Otto Wagner a moderní
architektura 347 • Zrození — stavba Österreichische
Postsparkasse (Rakouské poštovní spořitelny) 348
Nábytek jako architektura 350 • Irizovaná hra barev
z Čech 351 • Adolf Loos — útok proti zdobnosti 354
Krása vysvobozená z ornamentu 357

Wiener Werkstätte

Završení *gesamtkunstwerku* 361

Umění a mecenášství 361 • Oduševnělé povolání
uměleckého řemesla 364 • Josef Hoffmann a Koloman
Moser — sanatorium Purkersdorf 366 • »Ornamentální
šlénství« — kolorované pravoúhelníky 369 • Zázračný
tvůrčí výkon »Fledermaus« 372 • Palais Stoclet
— jedinečný *gesamtkunstwerk* 373

Dodatky 381

Poznámky k jednotlivým kapitolám 381 • Slovník pojmů
387 • Životopisy 391 • Bibliografická příloha 418
Poděkování 422 • Reprodukce 422 • Rejstřík 424